

หัวข้อวิทยานิพนธ์	นวัตกรรมเพื่อสังคมที่ยั่งยืนด้วยแบบจำลองจตุภาคี
หน่วยกิต	12
ผู้เขียน	นางสาวฐิติมา พยัคฆ์จำเริญ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.ทวิศักดิ์ กฤษเจริญ ดร.พันธ์ฉัตร เสวตภาณุวงศ์
หลักสูตร	บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การจัดการ
วิชาเอก	การบริหารจัดการองค์กร
คณะ	บัณฑิตวิทยาลัยการจัดการและนวัตกรรม
ปีการศึกษา	2556

บทคัดย่อ

การวิจัย “นวัตกรรมเพื่อสังคมที่ยั่งยืนด้วยแบบจำลองจตุภาคี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดริเริ่มในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือแบบจตุภาคีในประเทศไทย และปัจจัยความสำเร็จของเครือข่ายวิเคราะห์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและบทบาทระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และภาคประชาชน ซึ่งงานวิจัยนี้เรียกว่า เครือข่ายความร่วมมือแบบจตุภาคี พร้อมทั้งนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของรูปแบบจตุภาคีที่เหมาะสมต่อการนำไปใช้ทั้งในบริบทท้องถิ่นและบริบทภูมิภาค การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง ได้แก่ การเก็บข้อมูลทุติยภูมิและการเก็บข้อมูลปฐมภูมิผ่านวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากกลุ่มตัวอย่างที่มีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) ที่เป็นเครือข่ายที่ดำเนินงานแบบจตุภาคี สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งสิ้น 8 รายจาก 5 เครือข่าย ประกอบด้วย โครงการชั่งหัวมันตามพระราชดำริ โครงการสมัชชามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมรายพื้นที่ (ชุมชนเป้าหมาย) เพื่อการพัฒนา โครงการมหาวิทยาลัยกับชุมชนและสังคม โครงการรักษูป่า สร้างคน 84 ตำบลวิถีพอเพียง และเครือข่ายองค์กรชุมชนบ้านจำรุง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า การจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือแบบจตุภาคีในประเทศไทยไม่ว่าจะเกิดจากภาคส่วนใดก็ตามล้วนแต่มุ่งเน้นไปที่ภาคประชาชน แนวคิดในการจัดตั้งเครือข่ายเริ่มจากภารกิจเพื่อสังคม ประกอบกับการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน ในส่วนบทบาทของการดำเนินงาน ภาครัฐเป็นผู้สนับสนุน การดำเนินงานเครือข่าย ภาคการศึกษาเป็นผู้นำองค์ความรู้มาเผยแพร่เพื่อประยุกต์ใช้ และต่อยอดงานวิจัยที่ศึกษา ภาคเอกชนเป็นผู้สนับสนุนองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการ และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่าย และภาคประชาชนเป็นผู้มอบความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่เครือข่ายให้เกิดการเรียนรู้

ร่วมกัน โดยทุกภาคส่วนต้องทำงานอย่างสัมพันธ์กัน ร่วมกันศึกษาบริบทสังคม ให้ความร่วมมือผ่านกระบวนการสร้างเครือข่าย ร่วมคิด วิเคราะห์ และแบ่งปันทรัพยากรเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งต้องอาศัยปัจจัยการมองเห็นเป้าหมายร่วมกัน การประสานงานที่ดีและมีประสิทธิภาพ การสื่อสารอย่างทั่วถึง การสร้างฉันทามติร่วมกัน รวมถึงการติดตามและประเมินผล ทั้งนี้ภาครัฐควรศึกษาบริบทของสังคมอย่างละเอียดเพื่อสร้างนโยบายที่สอดคล้องต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ภาคเอกชนควรสร้างคุณค่าร่วมกันในสังคมให้เกิดเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ผู้นำทุกภาคส่วนควรมีบทบาทสำคัญในเครือข่าย และสุดท้ายผู้ที่พัฒนาสังคมให้ยั่งยืน ได้ดีที่สุดควรเป็นสมาชิกในชุมชน

คำสำคัญ: ความยั่งยืน / นวัตกรรม / ไตรภาคี / จตุภาคี / ความร่วมมือ

Thesis Title	Innovation for Sustainable Society with Quadruple Helix Model
Thesis Credits	12
Candidate	Miss Thitima Payakchumroen
Thesis Advisor	Dr. Taweesak Kritjaroen
Thesis Co-Advisor	Dr. Phannaphatr Savetpanuvong
Program	Master of Business Administration
Field of Study	Management
Major	Organization Management
Faculty	Graduate School of Management and Innovation
Academic Year	2013

Abstract

This study aims to explore the initiative concept and key successful factors of Quadruple Helix collaborative networking in Thailand. The analysis of this collaborative network is also presented to provide appropriate policy recommendation in both local and regional context. This qualitative research achieves this aim in three stages – literature review, empirical investigation through case studies and comparative analysis. Data were mainly collected from in-depth interviews of 8 people in 5 projects including 1) “Chang-Hua-Mun Royal Initiative Project 2) Science, Technology and Innovation Assembly Project for Area Based development 3) University with Society and Community Project 4) 84 Sub-districts for Sufficiency Economy Project and 5) “Ban Jam Rung” Community Network. The results showed that no matter who initiated the collaborative network among 4 sectors, most projects focus on community and have the sufficiency economy philosophy as their core principles. Government is key supporter for networks’ operation, while academia disseminates the body of knowledge and applies research findings to practical use. Private sectors not only underpin management tools and methods but they can also build the close partnership with other stakeholders. Community plays a vital role in delivering local wisdom to the collaborative networks for shared learning. Those four sectors work well together through having shared vision, effective coordination, thorough communication, consensus, and monitoring and evaluation. To achieve the ultimate goal, all stakeholders should work well on their roles: government should have detailed information to draw appropriate policy towards sustainable society; private sectors should create concrete shared value among relevant parties; and all leaders should have proactive roles. Above all, community members are indeed crucial factor to lead their community in order to achieve sustainable society.

Keywords: Sustainability / Innovation / Triple helix / Quadruple Helix / Collaboration